

Hematologia

Hematologia on lääketieteen erikoisala, joka tutkii ja hoitaa veren sairauksia. Hematologinen sairaus voi kohdistua joko veren soluihin tai veriplasmaan.¹ Plasma on nestettä, joka koostuu pääasiassa vedestä. Plasma säätelee nestetasapainoa ja kuljettaa ravintoaineita.⁴

Plasman muutokset voivat aiheuttaa häiriöitä veren hyytymisessä. Heikentynyt veren hyytyminen voi johtaa verenvuototautiin ja vastaavasti liiallinen hyytyminen voi altistaa verisuonitukoksille.¹

Pahanlaatuiset verisairaudet johtuvat geenejä eli solujen perimäainesta vaurioittavista muutoksista, joita solujen omat mekanismit eivät pysty korjaamaan normaaliin tapaan. Kun perimäaines vahingoittuu, solujen jakautumisen ja tuhoutumisen säätely häiriintyy ja tämän seurauksena syntyy pahanlaatuinen verisairaus.¹

Hematologisen sairauden oireita ovat muun muassa poikkeava verenvuotoherkkyys, verisuonitukokset, muusta kuin raudanpuutteesta johtuva anemia, suurentuneet imusolmukkeet tai suurentunut perna.³

Novartis on verisairauksien erikoisosaaja. Novartiksella on osaamista useista hematologisista sairauksista:

- Akuutti myeloinen leukemia (AML)
- Akuutti lymfaattinen leukemia (ALL)
- Aggressiivinen systeeminen mastosytoosi (ASM)
- Diffuusi suurisoluihin B-solulymfooma (DLBCL)
- Essentiaalinen trombosytomia (ET)
- Immunologinen trombosytopenia (ITP)
- Krooninen myeloinen leukemia (CML)
- Myelofibroosi (MF)
- Polysytomia vera (PV)
- Raudan liikavarastoituminen
- Sirppisolutauti (SCD)
- Systeeminen mastosytoosi, johon liittyy hematologinen maligniteetti (SM-AHN)
- Syöttösoluleukemia (MCL)
- Vaikea aplastinen anemia (SAA)

Hematologisten sairauksien toteaminen

Epäily mahdollisesta veritaudista herää yleensä laboratoriotutkimuksissa havaittavista muutoksista verisolujen määrässä.²

Verisairauksien alkututkimukset tehdään perusterveydenhuollossa. Tarkempia tutkimuksia ja diagnoosia varten potilas lähetetään erikoissairaanhoidon sisätautien tai hematologian poliklinikalle.¹

Potilas tutkitaan perusteellisesti ottamalla erilaisia veri- ja luuydinnäytteitä, jotka tutkitaan veritauteihin erikoistuneissa laboratorioissa.²

Diagnoosiin tarvitaan toisinaan myös röntgen- ja ultraäänitutkimuksia tai koepaloja esimerkiksi

kasvainkudoksesta tai imusolmukkeesta.¹ Osa hematologisista sairauksista on perinnöllisiä, jolloin myös potilaan sukulaisten tutkiminen on tärkeää.¹

Hematologisten sairauksien hoito

Verisairausdiagnoosin varmistuttua hoito aloitetaan yleensä nopeasti.² Lääkehoitoa tai tiheää seurantaa tarvitsevat potilaat hoidetaan erikoissairaanhoidossa, mutta rauhallisen vaiheen verimuutoksia voidaan seurata esimerkiksi potilaan oman terveyskeskuslääkärin vastaanotolla.¹ Samoin mahdollinen ylläpitohoito voidaan usein toteuttaa kotipaikkakunnan terveydenhuollossa.²

Verisairauksien hoitovaihtoehdot ovat lisääntyneet ja kehittyneet viime vuosina, ja suuri osa potilaista voidaan parantaa joko solunsalpaajahoidoilla tai kantasolujensiirroilla.²

Akuuttien verisairauksien kuten akuuttien leukemioiden hoito on keskitetty yliopistosairaaloihin.¹

Lähteet:

1. Terveyskylä: www.terveyskyla.fi/syopatalo/veritaudit/tietoa-veritauksista/mita-on-hematologia
2. VSSH: www.vssh.fi/fi/hoito-ja-tutkimukset/Sivut/hematologiset-hoidot.aspx
3. TAYS: www.tays.fi/fi-fi/palvelut/sisataudit/Veritaudit
4. Veripalvelu: www.veripalvelu.fi/verenluovutus/veren-matka/tietoa-veresta

FI2203112121

Source URL: <https://www.novartis.com/fi-fi/potilaille-ja-omaisille/tietoa-terveydesta/hematologia>

List of links present in page

- <https://www.novartis.com/fi-fi/potilaille-ja-omaisille/tietoa-terveydesta/hematologia>
- <https://www.terveyskyla.fi/syopatalo/veritaudit/tietoa-veritauksista/mit%C3%A4-on-hematologia>
- <https://www.vssh.fi/fi/hoito-ja-tutkimukset/Sivut/hematologiset-hoidot.aspx>
- <https://www.tays.fi/fi-fi/palvelut/sisataudit/Veritaudit>
- <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/veren-matka/tietoa-veresta>